

Siyasal kopuşma tehlikesi ve RP

HASAN BÜLENT
KAHTAMAN

özellikleri nedeniyle gitgide vahimleşen bir görüntü sunmaktadır; çünkü, gerek siyaset anlayışı gerekse siyasal yapısı itibarıyla yukarıda değinilenlerden ciddi farklılıklar göstermektedir.

Bugüne kadarki tüm partilerin aynı ideolojiyi benimsemesine karşın RP ve kadroları, ne kadar saklamak isterlerse istesinler, o ideolojiyle asla örtüşmemektedir. Bu partinin kendisini kurucu ideolojiye ve onun temel ilkelerine aykırı bir noktada tanımladığı kesindir. Dolayısıyla ilk zıtlıkta noktası, Türk siyasal yaşamında bugüne değin görülen örneklerden farklı olarak ideolojiktir. İkincisi, partinin siyasal kadroları dar bir siyasal elit tarafından belirlense de hem daha lümpen hem daha örgütlü bir tabana yaslanmaktadır. Hiç değilse parti tabanının kentsel varoşlarda ve taşra burjuvazisinde yerleşik olduğuna bakarak daha özgül bir 'kitle' olduğu söylenebilir. Bu partinin destekleyicisi olan taşra burjuvazisi ne yapı yapı devleti denetlemek ve ondan rant almak tutkusundadır. (Bu, kesim, eğer

kullanılmazsa RP'nin en önemli çöküş nedeni de olabilir.) Parti yönetici kadrolarının kurucu ideolojiye ve devletle bir ilgisi olmadığı gibi, örneğin Necmettin Erbakan, CHP bir yana, AP'yle bile kavgalı bir siyasal geçmişten gelmektedir.

Kısacası, neresinden bakılırsa bakılınsın RP ve kitleleriyle siyasetin kendilerini merkezle özdeşleştirmiş öteki partileri ve siyasetleri arasında çok ciddi bir fark vardır. Şimdi bu parti, siyasal kültüre uygun olarak (!) temsil olanağından yoksun bırakılmaktadır. Kendisini açıkça varolan düzen ve koşullarının dışında tanımlamış bu partinin getirdiği zıtlıkta yakın tarihte örneği ilk kez görülen bir kopmaya doğru açılabilir. Çünkü, ayrışma nedeni ideolojiktir, kiteseldir, farklı bir sınıfsal yapıya dayanmaktadır. Devletin, öngördüğü 'homojen' toplum ve siyaset anlayışının dışında kalmayı tercih etmektedir.

Bugün, RP'nin bir bölümü bu gerçeğin farkındadır. 'Genç' ya da 'yenileşmeci' kesim aslında bu gerçekten hareket etmektedir. Çözüm yolu olarak da daha radikal bir çizgiyi değil daha ödün veren bir anlayışı

yeğlemektedir. Bu, devletle barışmanın ve onun tercihlerini benimsemenin hareketidir. Bu kesimin getireceği model, ince bir ideolojik fark gözetse de kendisini öteki partilere yaklaştıracak bir 'yenilenmenin' olanaklarını araştırmaktadır. Siyasal elitlerin belirleyeceği bir siyaset modeli belli ki, bu kesim tarafından da benimsenecektir. Kitle ve onun gücü daha geriye itilecektir. O kesimin merkez tarafından da destekleneceği bellidir.

Modernite ayrışmanın ve farklılaşmanın tarihidir. Aynı şekilde modernite çevrenin merkeze müdahale sürecidir. Modernitenin kurumları bu gerçeği desteklemek içindir. Siyasal temsil budur ve hukuk sistemi bu bağlamda merkeze direnen çevrenin haklarını, yani vatandaşı devlete karşı korumakla yükümlüdür. Oysa her şeyin merkeze göre örgütlendiği Türkiye'de hukuk dahi devleti yurttaş karşı korumayı temel işlevi saymaktadır. Bu süreç merkezli siyasete müdahalesiyle sonuçlanmış, var olan temsil krizi daha da ağırlaşmıştır. RP'nin kapatılması ve şimdi gebede olduğu vahim sonuçlar Türkiye'nin 'modernizmasını' gözden geçirmek ve yeniden değerlendirmek için belki şanssız ama kullanılması gereken bir fırsat olmalıdır.

e - mail: kahtaman@sabanciuniv.edu.tr

Türkiye'nin, İttihat ve Terakki'den bu yana getirdiği modern siyasal tarihi zıtlıkta üzerine kuruludur. O partinin İtilaf Partisi'yle yaşadığı gerilim daha sonra CHP'nin önce DP'yle ardından da AP'yle yaşadığı çekişmelerde kendisini göstermiştir. Ne var ki, bütün bu gerilimler, özellikle Cumhuriyet sonrasında belli bir noktada sönmülebilmştir.

Gerilimlerin bir kopuşmayla sonuçlanmamasının birkaç önemli nedeni vardır. Her şeyden önce, ayrışmalar hiçbir zaman derin bir ideolojik farklılaşmadan türememiştir. Bu partilerin tümü kendilerini kurucu devlet ideolojisinin etrafında tanımlamışlardır. Devlet, gene bu siyasetler için yadsınamaz bir gerçektir. Siyasal yapının 'solidarist' ve 'korporatist' bir mantığa yaslanmış olması elbette böyle bir davranış modelinin geliştirilmesinde en önemli dış etkidir. Nihayet, bu partilerin tümünde siyaset dar bir siyasal elitin çevresinde kurulup gelişmektedir. Ayrıca, 'pratik' bir neden olarak da, hemen tüm partilerin CHP'den türemiş olduğu söylenmelidir. Devlet, yani merkez, bu benzerliklere dayanarak ayrışmaları dengelemiş ve denetlemiştir.

Oysa bugün RP'nin kapatılmasından sonra ortaya çıkan durum bu partinin bazı yapısal